Успішними умовами формування цього процесу слід вважати: – створення та діяльність громадських організацій (можливо на базі великих юридичних центрів), що приймають участь у різних правових і соціальних проектах; – проведення семінарів, що забезпечують профільне розширення та поглиблення уяви про право як особливого соціального інституту, феномен правової культури, її принципів, особливостей регулювання різних форм суспільних відносин, особливо в політичній та економічній сферах, для широкого загалу.

Таким чином для здобувачів вищої юридичної освіти першочерговим елементом виховання є створення необхідних умов для отримання широкого кола навичок і умінь в контексті обізнаності з правом.

Б. І. Андрусишин
декан факультету політології та права
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова
доктор історичних наук, професор
заслужений діяч науки і техніки України
(м. Київ)

ПРАВНИЧО-ПОЛІТОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ОСВІТИ І НАУКИ ДРАГОМАНІВЦІВ

Академічні традиції підготовки фахівців політико-правничого профілю ведуть свій відлік від часу створення університету Св. Володимира (1834 р.). Серед предметів, які вивчали вихованці Педагогічного інституту і були необхідні для майбутньої вчительської професії, серед яких логіка і психологія, дослідна психологія, моральне богослов'я, теорія красномовства, історія філософських систем, викладалися методики окремих предметів, в тому числі і методика законодавства [1].

Як самостійний факультет у складі Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова цей підрозділ виокремився у 1992 р. В наші дні він функціонує як Факультет політології та права.

На теперішній час факультет є потужною науково-освітянською структурою, роботу якої забезпечують 4 кафедри (теорії та історії держави і права, правознавства та галузевих юридичних дисциплін, політичних наук, публічного управління та міжнародних відносин). Крім того, в освітньому процесі беруть участь підрозділи: центр правової освіти і науки, криміналістична лабораторія, центр політичного аналізу і прогнозування, кабінет інноваційних технологій соціально-гуманітарної освіти, навчально-методична лабораторія «Зала судових засідань». У січні 2020 року з метою інтеграції науки і освіти, координації та здійснення міжгалузевих досліджень щодо захисту прав і безпеки людини в умовах розбудови інформаційного суспільства та євроінтеграції України в НПУ імені М.П. Драгоманова спільно з Науково-дослідним інститутом інформатики і права Національної академії правових наук України, створено Навчально-науковий центр прав і безпеки людини в інформаційному суспільстві, що дасть можливість розробити і впровадити у навчальний процес нові спеціалізації для підготовки магістрів права з теоретико-правових основ інформаційного суспільства та суспільства знань, захисту прав і безпеки людини в інформаційному суспільстві.

Факультет очолює доктор історичних наук, професор, академік Української академії історичних наук, АНВШ України, Української академії політичних наук, заслужений діяч науки і техніки України Б.І. Андрусишин.

Навчальний процес на факультеті забезпечує 58 науково-педагогічних працівників, серед яких 15 професорів, докторів наук, 33 доценти, кандидати наук. До освітнього процесу залучаються співробітники НАН України, НАПрН України, відомі юристи, політичні та державні діячі-практики.

На факультеті працюють програми академічної мобільності у рамках яких студенти стажуються або навчаються у закордонних навчальних та наукових центрах, маючи одночасно можливість вдосконалити та застосувати свої знання з англійської мови.

Підготовка фахівців здійснюється за **освітніми ступенями бакалавр, магістр, аспірант, докторант за спеціальностями: 081 Право (**забезпечення прав і свобод дитини; правове забезпечення основних прав громадян; адвокатура та адвокатська діяльність; інноваційні методики викладання права; актуальні проблеми захисту прав і безпеки людини в інноваційному суспільстві; правосуддя у справах неповнолітніх; **052 Політологія** (випускова кафедра політичних наук здійснює підготовку фахівців на всіх освітніх кваліфікаційних рівнях політична експертиза та консультування; політичний менеджмент та маркетинг; теорія політики; управління соціально-політичними процесами; забезпечує виконання двох освітньо-наукових програм , готує докторів філософії в галузі політичних наук), 281 **Публічне управління та адміністрування.** Факультет забезпечує високу якість навчання.

Викладачі факультету ведуть плідну наукову роботу, орієнтовану на оптимізацію професійної спрямованості викладання фахових дисциплін. На факультеті функціонують відомі **науково-педагогічні школи**, які очолюють доктор історичних наук, професор **Богдан Андрусишин**, доктори політичних наук, професори **Ольга Бабкіна, Іван Варзар,** доктор юридичних наук, професор **Валентина Стеценко**, ряд інших науковців та педагогів факультету.

Спільно з Інститутом держави і права імені В. М. Корецького НАН України з 2004 р. започатковано цикл щорічних **міжнародних наукових конференцій «Юридичні читання».** Це унікальні науково-методологічні, організаційні і виховні заходи у європейському суспільно-правовому просторі, в яких беруть участь провідні юристи – вчені і практики, політики і політологи, кращі представники професорсько-викладацького складу закладів вищої освіти України та близького і далекого зарубіжжя, а також кращі студенти факультету політології та права.

У рамках угоди про співпрацю між факультетом політології та права НПУ імені М. П. Драгоманова та Інститутом законодавства Верховної Ради України магістри спеціальності 081 «Право» слухають курс «Законотворча діяльність» в Українській **школі законотворчості Інституту законодавства Верховної Ради України** за результатами якого отримують сертифікати встановленого зразка.

Факультет політології та права постійно зміцнює **наукові міжнародні зв'язки** з вченими та викладачами закладів освіти Білорусії, Грузії, Італії, Німеччини, Литви, Палестини, Польщі, Чехії, Румунії, Туреччини, Словацької Республіки, Фінляндії та ін. За останній рік факультет політології та права зміцнив наукові міжнародні зв'язки з вченими та викладачами закладів освіти Польщі (Інститут політології Опольського університету, Краківський університет), Німеччини (Університет прикладних наук, технологій, бізнесу та дизайну м. Вісмар), Словацької Республіки (Університет Донабіус), Фінляндії (Західно-Фінляндський коледж м. Гуйтіннен) та ін. Декан факультету проф. Б. І. Андрусишин у

жовтні 2018 року разом із делегацією НПУ імені М.П.Драгоманова на чолі з ректором В. П. Андрущенком відвідав Університет Палацького у місті Оломоуц (Чехія).

На факультеті виходять **наукові видання**: Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 22. «Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін» та Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 18. «Право».

Факультет активно співпрацює з профільними громадськими об'єднаннями – Клубом майбутніх адвокатів, Спілкою юристів України, Асоціацією адвокатів України, тощо. У 2014 р. факультет був визнаний **найбільш надійним партнером Асоціації адвокатів України**, за що був нагороджений кубком переможця. З метою створення належних умов для набуття студентами необхідного обсягу правових знань та навичок у їх застосуванні, надання безоплатної правової допомоги особам, а також отримання студентами старших курсів юридичних спеціальностей практичних навичок юриста, створено **юридичну клініку «Центр правової допомоги» НПУ імені М.П. Драгоманова** (наказ ректора НПУ імені М. П. Драгоманова від 21 вересня 2006 року).

За ініціативи юридичної клініки «Центр правничої допомоги» НПУ імені М. П. Драгоманова у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова здійснює діяльність **Школа кар'єрного росту майбутніх адвокатів**, організатором якої є Клуб майбутніх адвокатів Асоціації адвокатів України.

Максимально наближають студента до його майбутньої професійної діяльності **виробничі практики.** Зміст і характер діяльності студентів під час цих практик відрізняється більшою різноманітністю і самостійністю. Під керівництвом досвідчених викладачів кафедр факультету студенти мають змогу пройти первинну апробацію своїх здібностей та майстерності.

Базами фахових практик для студентів спеціальності «Право» є тривалий час були і є Приймальна Президента України, Офіс Президента України, Головне територіальне управління юстиції у м. Києві, Територіальне управління державної судової адміністрації, Департамент з управління персоналом Адміністрації Президента України, юридичний відділ НПУ імені М. П. Драгоманова та інші. З метою сприяння набуття студентами фахових навичок під час навчальної фахової практики, факультет уклав **договір на проведення практики** студентів факультету політології та права Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова із Юридичною компанією «INPRAXI LAW FIRM», Асоціацією адвокатів України, Координаційною радою молодих юристів та іншими.

Студенти **спеціальності «Політологія» проходять фахову практику у** Верховній Раді України, Міністерстві освіти і науки України, Міністерстві тимчасово окупованих територій, Київській міській раді, органах місцевого самоврядування різних регіонів України, аналітичному центрі «Політика», телевізійному каналі «Рада», молодіжній організації ВО «Батьківщина», Інституті публічної політики та консалтингу «ІНПОЛІТ», ГО «Центр дослідження безпекового середовища «Прометей», Українському інституті національної пам'яті, ГО «Аналітична група Левіафан», ВГО «Український клуб», ПП «Актив Груп», ТОВ «Інформаційне агентство «Слово і Діло», ВО «Громадська Ліга Україна-НАТО», ТОВ «Слово громади», рекламній мережі «Royaladverising». Загальна структурна класифікація наведених вище баз практики є такою: органи державної влади, органи місцевого самоврядування, аналітичні центри, PR фонди, електронні та друковані засоби масової інформації та рекламні (менеджерські, маркетологічні) центри та фонди.

Одним із важливих напрямків професійної підготовки магістрів за спеціальністю **«Публічне управління та адміністрування»** є проведення виробничої управлінської та

переддипломної практик що проводяться з відривом від навчання протягом шести тижнів кожна. **Базами практики є:** Міністерство освіти і науки України, Київська міська рада, Національна академія державного управління при Президентові України, Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, кафедра політології і публічного управління та адміністрування та кафедра соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики та ін.

На факультеті створена та функціонує **система студентського самоврядування**, яка охоплює навчально-виховний, науковий, культурно-масовий, інформаційний, спортивний сектори та сектор захисту прав студентів. Студентський парламент факультету очолює студентка 3 курсу спеціальності 081 «Право» Марина Юхимович. Плідна співпраця студентського самоврядування та професорсько-викладацького складу факультету є гарантом активного розвитку та вдосконалення освітньої системи університету в цілому.

Наукове життя факультету наповнене участю студентів у різноманітних конкурсах, олімпіадах, міжнародних та всеукраїнських конференціях, круглих столах, семінарах, виставках тощо.

Студенти факультету є активними учасниками спортивних та мистецьких програм, шанують здоровий спосіб життя, є неодноразовими переможцями спортивних змагань з міні-футболу, спортивного орієнтування, шахів, настільного тенісу, боротьби на поясах тощо. Щорічно у спортивному комплексі НПУ імені М.П. Драгоманова відбувається **турнір з міні-футболу «Кубок декана»** серед команд факультету політології та права.

Випускники факультету політології та права займають престижні посади в органах державної влади та місцевого самоврядування, судах, є відомими адвокатами, нотаріусами, керівниками юридичних служб у комерційних структурах, юристами у юридичних компаніях, аналітиками у експертних організаціях, медіа, бізнесі; політологами, консультантами у партіях та інших суспільних об'єднаннях, політичними оглядачами, аналітиками, експертами з суспільно-політичних питань, головами виборчих штабів тощо.

Наші вихованці складають значну частину професорсько-викладацького складу факультету.

Ми завжди радо чекаємо на тих, хто хоче в майбутньому долучитися до формування правової і політичної свідомості та культури населення, молоді та громади загалом, стати активним учасником побудови правової, демократичної, соціальної держави та громадянського суспільства в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Половко І.В. Правове регулювання вищої педагогічної освіти в Київській та Чернігівській губерніях (перша половина XIX ст.) // Економіка і право. – 2009. – Випуск 7. – С. 156.

2. Правничо-політологічні виміри освіти /авт. кол.: Б.І. Андрусишин / авт.кол.: Б.І. Андрусишин (кер.авт.кол.) [та ін.]; за заг.ред. Б.І. Андрусишина. – Київ: вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. – 270 с.- С.31.